

Inspektion af Himmelev
den 28. september 2010

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00133-6/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 3. Bygningsmæssige forhold mv.	3
Ad 3.4.3. Fællesarealer	4
Ad 4.3. Handleplaner/behandlingsplaner	4
Ad 4.4. Brugerindflydelse, forældrekontakt og forældreindflydelse	5
Ad 4.5. Medicin, læge mv.	6
Ad 4.8. Daglig struktur og fritid	7
Ad 4.9. Overlevering	8
Ad 4.10. Økonomiske forhold	9
Ad 4.11. Mobiltelefoner, internet, tv mv.	10
Ad 4.13. Seksuel adfærd	12
Ad 4.14. Vold mv.	14
Ad 5.2. Regler om magtanvendelser på skolen.....	15
Ad 5.3. Lukkede døre og frisk luft.....	17
Ad 5.4. Modtagne registreringer	17
Ad 5.5. Anvendelse af skemaer mv.	18
Ad 5.6. Lidt om sagerne.....	19
Ad 5.7. Region Sjællands tilsyn med Himmelevs anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen	22
Ad 6. Personaleforhold	22
Ad 7.2. Region Sjællands tilsyn	23
Ad 7.3. Det personelle tilsyn	24
Opfølgning	25
Underretning	25

Den 6. oktober 2011 afgav Folketingets Ombudsmand en endelig rapport om sin inspektion af Himmelev den 28. september 2010. I rapporten bad ombudsmanden Himmelev og Region Sjælland om oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold. Ombudsmanden bad om, at Himmelev sendte institutionens oplysninger mv. gennem regionen, så regionen fik lejlighed til at kommentere det, som Himmelev anførte.

Jeg har herefter med e-mail af 6. december 2012 fra Region Sjælland, Socialafdelingen, modtaget en udtalelse med bilag. Det fremgår af udtalelsen, at Himmelevs forstander har besvaret de spørgsmål, som i rapporten er direkte henvendt til institutionen, og at institutionens svar er indarbejdet i den samlede udtalelse. Regionen har oplyst, at regionen kan tilslutte sig forstanderens udtalelser og kun i enkelte tilfælde har suppleret denne udtalelse. I det følgende har jeg valgt generelt at omtale svarene på de enkelte spørgsmål som regionens svar.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 3. Bygningsmæssige forhold mv.

Af en rapport om tilsyn med Himmelev, som regionen foretog i januar 2011, fremgik det, at hældningen på fliserne havde vist sig at være uhensigtsmæssig. På et område samlede der sig vand ved regn og sne og is ved frost med den konsekvens, at der ofte var meget våde børn og/eller børn, der faldt og slog sig. I rapporten bemærkede tilsynet, at hældningen på fliserne dette sted burde tilses og ændres i løbet af sommeren.

I rapporten bad ombudsmanden om at få oplyst, om problemet var løst.

Regionen har oplyst, at problemet er løst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Af den nævnte tilsynsrapport fremgik det også, at ledelse og medarbejdere var begejstrede for de nye fysiske rammer og de muligheder, som de havde givet. For så vidt angår de indvendige rammer kunne man dog godt ønske sig et vindfang eller en kar-

nap i hvert af husene, hvor børnene kan sætte deres fodtøj om vinteren. Som det fungerede på inspektionstidspunktet, blev det enten et rod af fodtøj eller vådt og snavset fodtøj ind igennem fællesarealerne.

Ombudsmanden bad i rapporten om at få oplyst, om der var fundet en løsning på dette problem.

Regionen har oplyst, at problemet er løst ved, at der er opsat hylder til fodtøj ved alle indgange.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.4.3. Fællesarealer

Rumfordelingen mellem spisestuen og opholdsstuen var uheldig, da opholdsstuen var uforholdsmæssig lille i forhold til den store spisestue. Ledelsen oplyste, at de var opmærksomme på dette forhold, og at de overvejede hvordan den arealmæssige fordeling mellem de to rum kunne ændres.

Ombudsmanden bad om oplysning om resultatet af disse overvejelser og hvilke tiltag, det havde givet anledning til.

Regionen har oplyst, at spisestue og opholdsstue i begge grupper er rykket rundt, så der nu er opholdsstue i de store rum og spisestue i de mindre rum.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.3. Handleplaner/behandlingsplaner

Ombudsmanden havde modtaget behandlingsplaner for to børn og bad Himmelev om at oplyse, om der forelå kommunale handleplaner for børnene i disse tilfælde.

Regionen har oplyst, at kommunerne ikke har pligt til at udlevere handleplaner til anbringelsesstedet, og at det derfor ikke vides, om kommunen har udarbejdet handleplaner, herunder i de to konkrete tilfælde.

Regionen har i den forbindelse oplyst, at det kan være problematisk, at anbringelsesstedet ikke altid har handleplanerne, i og med at kommunerne ikke altid er til stede ved det årlige statusmøde om børnene.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da Himmelev har anført, at det kan være problematisk, at Himmelev ikke har de kommunale handleplaner for de børn, der bor på Himmelev, anbefaler jeg Himmelev at bede kommunen om kopi af handleplanerne.

Ad 4.4. Brugerindflydelse, forældrekontakt og forældreindflydelse

Det fremgik af rapporten om regionens tilsyn med Himmelev i 2009, at der udarbejdes referater af møderne i forældrerådet, og at disse referater udsendes til alle forældre sammen med et nyhedsbrev. Der var link til referater på hjemmesiden, men der var ingen referater tilgængelige.

Ombudsmanden gik dog ud fra, at der skrives referater, og at det er muligt at få adgang til referaterne gennem det forældreintra, der var ved at blive etableret på inspektionstidspunktet. Ombudsmanden bad om at få oplyst, om det var rigtigt forstået.

Regionen har oplyst, at det ikke er alle forældre, der har adgang til en computer, og at referaterne af forældrerådsmøderne derfor distribueres både gennem mailsystemet og med almindelig post til de forældre, der ikke har mulighed for at sætte sig ind i forældreintra og andre sites.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Under ombudsmandens samtale med repræsentanterne for forældrene efterlyste de en bedre introduktion af nye forældre, herunder en liste over forældre, som nye forældre kan kontakte, hvis de ønsker det.

Forældrene mente også, at der kunne være behov for, at forældrene mødes engang imellem, uden at det sker i forbindelse med et (socialt) arrangement i Himmelev.

Under ombudsmandens senere samtale med ledelsen talte han med ledelsen om disse forhold. Ombudsmanden oplyste, at han havde opfordret forældrene (forældrerådet) til selv at etablere en liste med kontaktpersoner. I ombudsmandens opfølgende brev af 30. september 2010 til forældrene gik han ud fra, at de selv fulgte op på dette i forældrerådet. Ombudsmanden nævnte også, at der i den velkomstpjece, som forældrerådet og Himmelev havde udarbejdet i fællesskab, er oplyst om forældrerådsrepræsentanter, der kan kontaktes. Ombudsmanden anbefalede, at pjecen revideres, når der sker udskiftning af repræsentanterne i forældrerådet.

I rapporten bad ombudsmanden Himmelev om at oplyse, om der i forældrerådet var fulgt op på de spørgsmål, som forældrene rejste under inspektionen, og hvad der videre måtte være sket vedrørende disse forhold.

Regionen har oplyst, at forældrepanelet er ved at blive revideret, så det tydeliggøres, at nye forældre kan kontakte repræsentanter fra forældregruppen. Det vil blive oplyst, hvem der er med i forældrerådet og dermed er konkrete kontaktpersoner.

Regionen har endvidere oplyst, at der er afholdt et socialt arrangement for hele forældregruppen – uden fagpersonalets deltagelse. Forældrene ønsker at fortsætte sådanne arrangementer et par gange om året. Himmelev lægger hus til.

Det fremgår også af regionens udtalelse, at forældrerådet har besluttet, at de kun i begrænset omfang vil bruge forældreintra til indbyrdes dialog mellem forældrene, da nogle forældre som nævnt ikke har en pc og dermed ikke har samme mulighed som de øvrige forældre for at komme på internettet.

Videre fremgår det af udtalelsen, at forældreintra giver adgang til fora om børnenes dagsforløb, og at de forældre, der ikke kan benytte forældreintra, bibeholder kontaktbog, som barnet bringer hjem til familien i hverdagen eller i weekenden.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.5. Medicin, læge mv.

Himmelev har tilknyttet en psykiatrisk konsulent, der har været overlæge på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg. Så vidt ombudsmanden erindrede, blev det oplyst, at denne konsulent ville stoppe (på grund af pensionering) i nær fremtid. Ombudsmanden bad om at få oplyst, om det var korrekt forstået. I bekræftende fald bad han om nærmere oplysninger om den fremtidige ordning på dette område.

Regionen har oplyst, at den psykiatriske konsulent allerede er på pension, men indtil videre ønsker at fortsætte sin konsulentbistand til Himmelev. Det vides ikke, hvornår konsulenten i givet fald ønsker at stoppe med at yde konsulentbistand til Himmelev.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det blev oplyst, at restmedicin afleveres til apoteket, og at Himmelev ingen kvittering fik, når det afleveres. Himmelev havde bedt om at få en sådan kvittering, men fik afslag.

Ombudsmanden oplyste, at det – for at undgå eventuel tvivl om, hvad der er sket med restmedicinen, og deraf følgende uberettigede mistanker mod personalet – kan være fornuftigt at få en kvittering fra apoteket. En mulig løsning kunne være, at Himmelev selv skriver op, hvad der bliver afleveret, og anmoder om apotekets kvittering, f.eks. i form af et stempel. Det erklærede ledelsen sig enig i.

Så vidt ombudsmanden forstod, ville Himmelev følge op på dette forslag, og i rapporten bad ombudsmanden Himmelev om at oplyse, om Himmelev havde kontaktet apoteket igen med dette forslag, og om der i bekræftende fald var indført en sådan form for kontrol med restmedicinen.

Regionen har oplyst, at restmedicinen optælles af Himmelevs medicinansvarlige og dernæst bringes til apoteket, der tæller og udleverer kvittering for modtagelsen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.8. Daglig struktur og fritid

Spørgsmål om børnenes deltagelse i aktiviteter uden for Himmelev blev rejst af forældre og drøftet med ledelsen under inspektionen. Som opfølgning herpå modtog ombudsmanden et brev af 13. oktober 2010, hvori Himmelev oplyste, at der var lagt et internt og eksternt program for aktiviteter uden for huset. Det interne refererer til, at Himmelevs aktivitetsmedarbejder var begyndt at lægge flere aktiviteter uden for Himmelev. Det eksterne var deltagelse i den lokale fritidsforening i hallen i Hvalsø, hvor der er mange aktivitetstilbud. Himmelev var ikke færdig med at etablere kontakter/aktiviteter for alle børn, men håbede at få flere af børnene i gang med fritidsaktiviteter gennem denne forening i løbet af efteråret 2010/foråret 2011.

Ombudsmanden noterede sig det oplyste og bad i rapporten om en status på, hvordan det var gået med at få flere børn i gang med fritidsaktiviteter gennem den lokale forening siden Himmelevs brev af 13. oktober 2010. Ombudsmanden bemærkede, at han var opmærksom på, at det af en rapport fra regionen om et tilsyn med Himmelev i januar 2011 fremgik, at flere børn (nu) benyttede fritidsaktiviteter i de lokale fritidsforeninger og ungdomsskolen, og de eksempler på aktiviteter, der var nævnt i den forbindelse.

Regionen har oplyst, at alle de børn, der kan profitere eller blot have glæde af et fritidstilbud uden for institutionen samt i den lokale fritidsklub og ungdomsskole, benytter det. På tidspunktet for regionens udtalelse drejede det sig om 11 børn. Regionen har i den forbindelse oplyst, at det nuværende niveau er passende set fra et pædagogisk/ psykologisk perspektiv.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I tilsynsrapporten fra regionens tilsyn i januar 2009 udtalte tilsynet, at Himmelev burde overveje, om de indlagte pauser var hensigtsmæssige i den form, som de var i på daværende tidspunkt.

Ombudsmanden bad i inspektionsrapporten om at få oplyst resultatet af disse overvejelser.

Regionen har oplyst, at børnenes pauser er afpasset efter en individuel vurdering, således at det enkelte barn udelukkende holder de pauser, der skønnes nødvendige for barnet, og ikke som et strukturelt incitament.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.9. Overlevering

Det fremgik af rapporten fra regionens tilsyn i 2011, at Himmelev oplevede problemer med nogle kommuner, der ikke handlede på, at en ung overgik fra barn til voksen, selv om Himmelev gjorde opmærksom på det.

Ombudsmanden bad om en uddybning af dette og om oplysning om, hvilke overvejelser dette problem havde givet anledning til.

Regionen har oplyst, at unge over 18 år bliver på Himmelev, indtil der findes et velegnet tilbud til dem, og hvis alle parter vurderer, at den unge vil kunne profitere særligt godt af det.

Regionen har i den forbindelse oplyst, at kommunerne ifølge barnets reform allerede fra barnets 16. år skal begynde at planlægge barnets fremtidige placering. Det giver kommunerne længere tid til at finde den rette placering.

Jeg har noteret mig det oplyste. Selv om der ikke er en nærmere uddybning af det oplyste under inspektionen om problemer med nogle kommuner, og hvad det har givet anledning til af overvejelser, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold. Jeg henviser i den forbindelse også til det oplyste om, at kommunerne nu ifølge barnets reform – der trådte i kraft den 1. januar 2011 – allerede fra barnets 16. år skal begynde at planlægge barnets fremtidige placering. Jeg går ud fra, at det har minimeret problemet.

Ad 4.10. Økonomiske forhold

For 2011 var taksten for daggruppebørnenes ophold på Himmelev steget med 1.000 kr. Det blev under inspektionen oplyst, at der skulle være møde om det dagen efter.

Ombudsmanden bad om at få oplyst resultatet af dette møde.

Regionen har oplyst, at dagstaksten blev reguleret ned, så stigningen i taksten blev behersket.

Regionen har videre anført følgende:

”Det fremgår af bekendtgørelse nr. 683 af 20/6/2007 om omkostningsbaserede takster for kommunale tilbud ’at et over- eller underskud skal indregnes i taksten i form af tillæg eller reduktion af taksten for det enkelte tilbud eller typen af tilbud.’ Derfor var taksten for 2010 meget lav p.g.a. et overskud i 2008 og taksten ville i 2011 stige markant p.g.a. et underskud i 2009. Denne stigning blev mindsket ved en besparelse. Dagtilbuddet fik ved flytning til det nye Himmelev en udvidelse af normeringen fra 3 til 6 således at det var mindre økonomisk sårbart såfremt der var en ledig plads eller en overbelægning.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, hvilken procedure der følges for internt tilsyn med administrationen af børnenes penge.

Regionen har oplyst, at tøj- og lomme penge udbetales efter gældende cirkulæretakst og overføres til barnets egen nemkonto, hvorfra der hæves til barnets pung. De børn, der kan administrere penge, hæver selv fra deres nemkonto efter behov. For de øvrige børn hæver pædagogerne penge til barnets pung.

Regionen har videre oplyst, at der laves regnskab, hver gang der tages penge fra barnets pung. Regnskabet forevises sekretæren, og forstanderen laver stikprøver for at tjekke, om regnskabet stemmer overens med beholdningen i barnets pung.

Ifølge Danske Banks hjemmeside kan børn ned til 8 år få et hævekort. Børnene på Himmelev er fra 5 år og opefter. Som det også fremgår indirekte af regionens udtalelse, har nogle af børnene behov for hjælp til at administrere deres tøj- og lommepenge, uanset at pengene er indsat på børnenes egne konti.

Jeg har noteret mig, at der laves regnskab, hver gang der tages penge fra barnets pung, og at regnskabet skal forevises sekretæren. Jeg har endvidere noteret mig, at forstanderen laver stikprøver for at tjekke, om regnskabet stemmer overens med beholdningen i barnets pung. Jeg går ud, fra at denne procedure i nødvendigt omfang sikrer, at der ikke kan opstå (uberettiget) mistanke om, at personalet misbruger børnenes tøj- eller lommepenge. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette punkt.

Ombudsmanden bad også om at få oplyst, om der foretages ekstern revision af Himmelevs regnskaber. Hvis det er tilfældet, bad ombudsmanden om at få oplyst, hvor ofte revisionen foretages, og om at modtage en kopi af resultatet af den seneste revision.

Regionen har oplyst, at sidste revision på Himmelev blev foretaget i 2007. Der var tale om et uanmeldt kasseeftersyn, og regionen har vedlagt bilag herom.

Regionen har videre oplyst, at Himmelev i september 2011 fremsendte kasseafstemning på henholdsvis bank og kasse til Region Sjælland i forbindelse med revision dér.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af det vedlagte materiale fra den eksterne revision i 2007.

Ad 4.11. Mobiltelefoner, internet, tv mv.

I det ovenfor omtalte brev af 13. oktober 2010 oplyste Himmelev, at Himmelev samme dag havde kontaktet regionens it-afdeling for at få regionen til at deltage i en regulering, så der blev lukket for muligheden for at spille computerspil og besøge sider på internettet, som Himmelev mener, at børnene ikke bør have adgang til.

I rapporten om regionens tilsyn med Himmelev i 2011 anbefalede regionen Himmelev at få en politik for børnene og de unges adgang til nettet. Tilsynet nævnte i den forbindelse, at tilsynet var opmærksomt på, at Himmelev havde bedt om hjælp og var i dialog med regionens it-afdeling om denne problematik.

Regionen opfordrede i rapporten også medarbejderne til at være opmærksomme på, hvilken slags musik og tv-kanaler (programmer) der bruges i de forskellige situationer og kører i fællesrummene.

I et bilag til rapporten, der indeholder en beskrivelse af observationer i det ene hus, skrev tilsynet desuden følgende:

”Tilsynet opfordrer medarbejderne til, hvis dette ikke allerede er tilfældet, at være opmærksomme på følgende, når børnene/de unge benytter pc'er: Hvilke hjemmesider går børnene/de unge ind på, hvad foregår der på siderne, og om der er hjemmesider/spil der er uhensigtsmæssige jf. den enkeltes problemstilling.”

Ombudsmanden bad om at blive underrettet, når den nævnte regulering havde fundet sted, og om hvad der (i øvrigt) skete i anledning af regionens anbefaling og opfordringer i regionens (senere) rapport om tilsynet i januar 2011.

I forlængelse af Himmelevs oplysning i brevet af 13. oktober 2010 om, at der var truffet en generel beslutning om, at børnene ikke må spille spil, som de ikke er gamle nok til at spille, bad ombudsmanden desuden om at få oplyst, om Himmelev også havde overvejet at indføre kontrol med, hvad børnene ser af film og tv på deres værelser.

Ombudsmanden bad desuden Himmelev om at oplyse, om børnene også har internetadgang på deres egne computere, og om Himmelev har erfaringer med trusler, mobning mv. via internettet.

Endelig bad ombudsmanden om at få oplyst, om det havde været overvejet at udarbejde en husorden med interne regler/retningslinjer, herunder regler for brug af mobiltelefoner og computer/internet.

Om brug af mobiltelefon og computer har regionen oplyst, at der ikke er foretaget ændringer fra it-afdelingens side, og at børnene således stadig har adgang til internet både på de fælles og deres egne computere.

Om det, som børnene/de unge ser af film mv., og de spil, som de spiller, har regionen oplyst, at Himmelev snakker med børnene om indhold i spil og i film og derved hjælper dem til at forstå, hvilke film der er egnede for børn, og hvilke der er bedst egnede for unge.

Det fremgår desuden af regionens udtalelse, at Himmelev er i gang med at udarbejde en husorden/regler på området.

Videre fremgår det, at Himmelev har erfaret, at et barn er blevet forulempet via et chatroom gennem et "uskyldigt" børnespil på internettet. Sagen blev politianmeldt og er tilendebragt.

Regionen har desuden oplyst, at regionens socialafdeling igennem 2012 vedvarende har været i kontakt med regionens it-afdeling for at få etableret en mere permanent og sikker ordning, der indebærer mulighed for at kunne lukke for internettet for beboere i for eksempel nattetimerne, uden at personalets adgang til nødvendige journaliserings-systemer derved vanskeliggøres. Regionen har gengivet den sidste meddelelse derfra af 29. november 2012, der lyder sådan:

"Nu er vi langt om længe ude over de linjeomlægninger i hele regionen som har gjort at det hele er blevet udskudt.

Som nævnt vil den gamle åbne gæstenetadgang som vi har tilbudt, blandt andet på Himmelev, blive lukket (direktions beslutning). Dette vil betyde at man fremadrettet vil skulle benytte samme gæstenet løsning som resten af regionen bruger, baseret på disse trickets som administrativt personel på stedet udsteder. Disse kan være gyldige op til 180 dage og der logges på med en e-mail og et password."

Regionen har oplyst, at Himmelev for tiden overvejer denne løsning.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om at Himmelev er ved at fastsætte regler på området.

Ad 4.13. Seksuel adfærd

På Himmelev er der en vågen nattevagt og en sovende nattevagt. Der er ingen bevægelsesfølere.

Ombudsmanden bad Himmelev om at redegøre nærmere for, hvordan Himmelev er opmærksom på at forhindre grænseoverskridende adfærd fra børnenes side, herunder om natten.

Regionen har oplyst, at Himmelev – for at undgå, at børn går på besøg hos hinanden om natten – har opsat døralarmer på værelsesdørene ved de børn, som Himmelev mener bør overvåges. Det betyder, at den vågne nattevagt får en meddelelse på sin bærbare mobil, hvis et af disse børn forlader sit værelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden noterede sig, at sexchikane indgår i den politik om vold, chikane og mobning, som Himmelev har udfærdiget. Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, om det havde været overvejet at udarbejde skriftlige retningslinjer i forhold til seksuelle krænkelser mellem børnene på Himmelev. Ombudsmanden bemærkede i den forbindelse, at han var bekendt med, at Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH) som led i et projekt om seksualpolitik på specialskoler havde udarbejdet en værktøjskasse, hvor skoler og botilbud kan hente inspiration til at lave en seksualpolitik, herunder med retningslinjer for, hvordan man hindrer overgreb og skal handle, hvis det alligevel sker.

Regionen har oplyst, at der er ved at blive udarbejdet en beredskabsplan og en seksualpolitik i forhold til:

- 1) Forebyggelse af seksuelle krænkelser og overgreb på børn og unge anbragt udenfor hjemmet.
- 2) Forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb over for anbragte børn.

Regionen har oplyst, at Himmelev i den forbindelse modtager konsulentbistand fra SISO (Videnscenteret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn, jf. oplysning herom på Socialstyrelsens hjemmeside).

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.14. Vold mv.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om det havde været overvejet at udarbejde generelle regler for børnenes adfærd på Himmelev til at imødegå negativ adfærd og mobning.

Regionen har oplyst, at der ikke er udarbejdet sådanne retningslinjer. Regionen har i den forbindelse oplyst, at Himmelevs tilgang til dette spørgsmål primært er en individuel tilgang, hvor personalet synes, at de bedst imødekommer børnenes problemadfærd.

Der er ikke krav om, at der udarbejdes et generelt regelsæt for børnenes adfærd, men ombudsmanden har tidligere tilkendegivet, at det dog er hans opfattelse, at generelle regler for børnenes adfærd kan være med til at imødegå negativ adfærd og mobning, ligesom der også kan være en pædagogisk gevinst ved at inddrage børnene i processen med selve udarbejdelsen af et sådant regelsæt. Jeg anbefaler derfor Himmelev at overveje, om det kan være hensigtsmæssigt at udarbejde et generelt regelsæt for børnenes adfærd.

Himmelevs voldspolitik omtalte ikke, hvornår der skal ske anmeldelse til politiet (når der er tale om vold og trusler fra børn over den kriminelle lavalder).

Ombudsmanden nævnte, at der bør være retningslinjer for, hvordan ledelsen forholder sig til vold og anden grænseoverskridende adfærd over for personalet, herunder for hvem der tager beslutningen om, at et forhold skal politianmeldes. Dog bør den ansatte kunne frabede sig, at der sker en politianmeldelse. Der bør også være retningslinjer for, hvordan der skal reageres over for det barn, der har udøvet vold eller anden grænseoverskridende adfærd.

Ombudsmanden bad på denne baggrund Himmelev om at overveje at udfærdige sådanne retningslinjer, og han bad om at blive underrettet om resultatet af disse overvejelser.

Regionen har oplyst, at Himmelev har taget afsæt i den overordnede voldspolitik, som regionen har udarbejdet, og at Himmelev endvidere tager udgangspunkt i deres egen interne voldspolitik.

Regionen her desuden gengivet følgende udtalelse fra Himmelev:

”Retningslinjer for børn der har udøvet vold findes pt. ikke som en retningslinje specifikt, men som en del af det enkelte barns behandlingsplan – hvormed vi pædagogisk forholder os til den enkeltes ageren. Vi overvejer om der kan tilvejebringes en fælles retningslinje.”

Heller ikke for så vidt angår vold eller anden grænseoverskridende adfærd over for personalet, er der krav om, at der udarbejdes regler. Retningslinjer for, hvordan ledelsen forholder sig til vold og anden grænseoverskridende adfærd over for personalet, er imidlertid med til at sikre, at medarbejderne ikke er i tvivl om, hvor grænserne går for, hvilken adfærd fra et barn (eller en forælder), som medarbejderne skal acceptere, også sådan at der ikke opstår (eller er risiko for, at der opstår) en negativ kultur om, hvad medarbejderne skal kunne klare.

Jeg her noteret mig det oplyste, herunder at Himmelev overvejer at fastsætte retningslinjer for, hvordan ledelsen forholder sig til vold og anden grænseoverskridende adfærd over for personalet.

Ad 5.2. Regler om magtanvendelser på skolen

I en rapport om et tilsyn med skolen, som Lejre Kommune havde foretaget den 9. marts 2011, var der bl.a. anført følgende:

”Vi taler om magtanvendelser, hvoraf undertegnede har fået fremsendt to stk. registrerede sådanne. Ifølge undervisningsoverenskomsten mellem skolen og Lejre Kommune skal undertegnede rigtignok have magtanvendelser foretaget i skoletiden fremsendt i kopi. De to registrerede magtanvendelser har imidlertid vist sig at være vedr. magtanvendelser foretaget uden for skoletiden og skolen. Det viser sig at overraske [skolelederen], at jeg tilsyneladende kan sidde med disse to magtanvendelser vedr. hændelser i bodelen – noget må være gået skævt i proceduren.

Vi taler alligevel om magtanvendelse i forbindelse med arbejdet på Himmelev. (De to registrerede, undertegnede har fået tilsendt, er henholdsvis en 'tilladt' og en 'ikke tilladt' – i øvrigt i forbindelse med samme beboer – og absolut overskueligt i omfang, velbeskrevet samt -behandlet). [Skolelederen] har haft en eller flere andre magtanvendelser i tankerne, og vi aftaler at han tjekker om der skulle ligge nogle registrerede magtanvendelser vedr. arbejdet i skoledelen.”

Det fremgik af rapporten fra det næste tilsyn den 31. maj 2011, at spørgsmålet skulle tages op igen ved næste besøg.

Ombudsmanden bad om at få oplyst resultatet af denne undersøgelse.

Regionen har oplyst, at den tilsynsførende på skolen har rettet henvendelse til Lejre Kommune vedrørende fremsendelse af magtanvendelseskemaer til ham, og om det er den rette procedure. Himmelev afventer svar på denne henvendelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmandens undersøgelse omfattede ikke Lejre Kommune, men ombudsmanden bad regionen om en udtalelse om aftalen i overenskomsten om, at magtanvendelser i skolen skal indberettes til regionen. Ombudsmanden henviste til specialundersøgningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 6, hvorefter der i undervisningsoverenskomsten skal tages stilling til, hvordan registrering og indberetning "til kommunalbestyrelsen" af magtanvendelse over for elever skal finde sted.

Regionen har vedlagt en kopi af aftalen med Lejre Kommune. Regionen har anført, at regionen, som det fremgår af denne aftale, behandler indberetninger om magt. Regionen har videre anført, at regionen fremkommer med en "vejledende" udtalelse til Lejre Kommune. Det sker for at sikre, at der er en ensartet procedure, så vidt det er muligt, når der er forskelle i de to regelsæt. Regionen har i den forbindelse henvist til to tilbagemeldinger vedrørende skoleområdet fra august 2010, der er vedlagt regionens udtalelse. Heri har regionen bl.a. anført følgende:

"Begge episoder finder sted i Himmelevs skole.

Ovennævnte regler gælder for anbringelse indenfor servicelovens rammer.

Region Sjælland har imidlertid anmodet vore tilbud om at orientere Socialafdelingen om magtanvendelser der foregår på døgninstitutioners skoledel således, at Socialafdelingen kan vurdere om magtanvendelsen ville være tilladt såfremt hændelsen havde foregået indenfor servicelovens område.

Det er socialafdelingens opfattelse, at der burde være et regelsæt indenfor skoleområdet, hvorefter magtanvendelser indberettes og vurderes svarende til det sociale område.

Det er desuden vores opfattelse, at tilbud der udgør en helhedsorienteret indsats burde arbejde efter ensartede retningslinjer på et så indgribende område som netop magtanvendelser.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Det tilføjes, at der i en manual om tilsyn med Specialundervisning i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder, som Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn og Unge) har udarbejdet i 2010, er et afsnit om magtanvendelse, hvoraf det fremgår, at "[d]et er tilsynets opgave at sikre, at reglerne overholdes, blandt andet ved at gennemgå institutionens registreringer af magtanvendelse over for elever.”

Ad 5.3. Lukkede døre og frisk luft

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om det var korrekt husket, at der er lås både på dørene til børnenes værelser og på terrassedørene på værelserne. I så fald bad ombudsmanden om at få oplyst, om (nogle af) børnene selv har nøgle til deres værelser.

Ombudsmanden bad desuden om at få oplyst, om værelserne låses af, f.eks. når børnene er i skole eller hjemme på weekend.

Regionen har oplyst, at de børn, som Himmelev efter en konkret vurdering mener kan administrere en nøgle til deres værelse, får udleveret en sådan nøgle.

Regionen har videre oplyst, at hvis barnet ikke har en nøgle til sit værelse, aflåses værelset af en pædagogisk medarbejder, når barnet ikke befinder sig i boligen eller på opfordring i øvrigt.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra, at personalet også låser værelser, som børnene/de unge selv har nøgle til, hvis børnene ikke selv har låst dem, når de f.eks. er hjemme på weekend.

Ad 5.4. Modtagne registreringer

Ombudsmanden havde modtaget tilbagemeldinger fra regionen om resultatet af regionens behandling af indberetninger om anvendelse af magt i 4 ud af 7 tilfælde. De 3 sidste episoder var alle fra august 2010, og ombudsmanden gik derfor ud fra, at tilbagemeldingerne endnu ikke forelå på tidspunktet for inspektionen. I rapporten gik om-

budsmanden ud fra, at tilbagemeldingerne nu forelå, og han bad om en kopi af disse tilbagemeldinger.

Regionen har oplyst, at en gennemgang af materialet har vist, at der i august 2010 blev indberettet i alt 5 tilfælde af magtanvendelse. 3 af disse tilfælde fandt sted i bodelen og 2 i skolen. Regionen har vedlagt regionens tilbagemeldinger på disse 5 indberetninger.

Jeg har noteret mig, at der forelå yderligere 2 indberetninger om anvendelse af magt, som er de 2 tilfælde, der fandt sted i skolen. Jeg har læst indberetningerne i disse 2 tilfælde og regionens tilbagemeldinger i alle 5 tilfælde, men foretager mig ikke mere vedrørende disse indberetninger.

Ad 5.5. Anvendelse af skemaer mv.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om de skemaer, som Himmelev havde anvendt i de konkrete sager, var skemaer, som regionen havde udarbejdet senere end et skema, som regionen udarbejdede i 2007, og som fandtes på regionens hjemmeside.

Regionen har bekræftet, at der skete en redaktionel ændring af indberetningsskemaerne efter 2007. Regionen har videre oplyst, at Himmelev benytter de aktuelle skemaer.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, hvordan Himmelev kontrollerer, at alle indberetninger bliver sendt til opholdskommunen og regionen i overensstemmelse med fristerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Regionen har redegjort for proceduren, når der har været anvendt magt. Den medarbejder, der har haft en magtanvendelse med et barn, udfylder skemaet, inden medarbejderen går fra vagt. Medarbejderen afleverer skemaet til viceforstander/pædagogisk leder, som samme eller næste dag gennemgår indholdet. Magtanvendelsen gennemgås med pågældende medarbejder, og den videresendes til forstander, som læser, underskriver og videresender til regionen inden for tidsfristen.

Jeg har noteret mig det oplyste om den nævnte procedure, når der har været anvendt magt.

Ombudsmanden bad desuden regionen om at overveje, om det ville være hensigtsmæssigt også at have en rubrik i indberetningsskemaet, hvor det kan angives, hvornår skemaet er videresendt til opholdskommunen.

For så vidt angår indberetning til regionen havde ombudsmanden noteret sig, at regionen i sine tilbagemeldinger havde oplyst om datoen for modtagelsen af indberetningerne. Ombudsmanden bad alligevel regionen om at overveje, om det også ville være hensigtsmæssigt at have en rubrik i skemaet til notat om, hvornår indberetningsskemaet er videresendt til regionen.

Ombudsmanden bad regionen om at underrette ham om resultatet af disse overvejelser.

Regionen har oplyst, at regionen er ved at revidere skemaerne. I den forbindelse vil der blive påført en rubrik for, hvornår skemaet er videresendt til opholdskommunen. Regionen vil fortsat registrere, hvornår skemaet er modtaget i socialafdelingen, og regionen vil fortsat anføre dette tidspunkt i den tilbagemelding, som institutionen modtager med kopi til opholdskommunen.

Jeg har noteret mig det oplyste om tilføjelse af en rubrik til angivelse af, hvornår skemaet er sendt til opholdskommunen.

For så vidt angår fremsendelse af skemaet til regionen forstår jeg det oplyste sådan, at regionen ikke mener, at der er behov for en rubrik til angivelse af, hvornår skemaet er sendt til regionen (da regionen registrerer, hvornår skemaet er modtaget). Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold ud over at bemærke, at det vil kunne forekomme, at et skema ikke kommer frem i umiddelbar tilknytning til fremsendelsen, og at der i disse tilfælde ikke vil være dokumentation for, hvornår skemaet er sendt til regionen. Jeg går dog samtidig ud fra, at skemaet normalt vil blive sendt til regionen og opholdskommunen på samme tid.

Ad 5.6. Lidt om sagerne

I den nye vejledning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (fra februar 2011), er i pkt. 17 anført følgende om den personkreds, der er omfattet af magtanvendelsesbekendtgørelsens regler:

”17. Magtanvendelsesbekendtgørelsens regler om indgreb omfatter alene børn og unge, som har ophold på døgninstitutioner, herunder delvist lukkede døgnin-

stitutioner og sikrede afdelinger samt opholdssteder. Typen af anbringelsessted, hvor barnet eller den unge har ophold, *og årsagen til* [min kursivering] anbringelsen er bestemmende for, hvilke magtanvendelsesregler der gælder, og hvorvidt barnet eller den unge er omfattet af magtanvendelsesbekendtgørelsens regler.”

I samme vejlednings pkt. 46 i kapitel 6 om typer af anbringelsessteder er anført følgende (om aflastningstilbud):

”46. (...) Børn og unge, der er i aflastning på et godkendt opholdssted og en døgninstitution, jf. servicelovens § 66, nr. 5 og 6, er omfattet af reglerne om magtanvendelse, idet reglerne om magtanvendelse er knyttet til anbringelsesstedet (typen af anbringelsessted) *og ikke årsagen til* [min kursivering], at barnet eller den unge opholder sig på anbringelsesstedet.”

Ombudsmanden bad regionen om en udtalelse vedrørende anvendelsen af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, over for børnene i daggruppen på Himmelev.

Regionen har oplyst, at regionen som driftsherre ønsker at modtage underretning om alle former for magtanvendelse, der er foretaget af institutionens medarbejdere over for børn og unge, der er indskrevet på institutionen. For så vidt angår magtanvendelse i dagtilbuddet på Himmelev er det understreget, at reglerne om magtanvendelse ikke gælder for dagelever.

I forlængelse heraf har regionen oplyst, at den tilbagemelding, som institutionen modtog vedrørende en episode den 26. november 2009, derfor burde have haft et afsnit om, at reglerne ikke omfattede dagtilbuddet. Tilbage meldingen kunne eventuelt tage udgangspunkt i, om der var tale om en nødværgesituation.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgik ikke, hvordan Himmelevs nærmere procedure er for, hvornår indberetningerne om magtanvendelse gives videre til lederen eller lederens stedfortræder.

Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, hvordan proceduren er i forbindelse med underskrivelse (og godkendelse) af indberetninger om magtanvendelse.

Regionen har henvist til beskrivelsen under pkt. 5.5. Dette sted har regionen redegjort for proceduren, når der har været anvendt magt. Som anført dette sted, skal den medarbejder, der har haft en magtanvendelse med et barn, udfylde skemaet, inden medarbejderen går fra vagt og aflevere det til viceforstander/pædagogisk leder. Viceforstander/pædagogisk leder skal samme eller næste dag gennemgå indholdet og magtanvendelsen med pågældende medarbejder, hvorefter skemaet skal videresendes til forstander.

Der er ikke oplyst nærmere om, hvornår viceforstander/pædagogisk leder skal videresende skemaet, men jeg går ud fra, at det anførte skal forstås sådan, at skemaet skal videresendes samme dag, som det er gennemgået med den eller de pågældende medarbejder(e).

Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste.

Af 3 af indberetningerne fremgik det, at, men ikke hvornår, opholdskommunen var orienteret om indberetningen. I de øvrige tilfælde fremgik det ikke om, og i givet fald hvornår, opholdskommunen var underrettet. Da der ikke var krydset af i rubrikkerne, måtte ombudsmanden umiddelbart lægge til grund, at opholdskommunen ikke var orienteret om indberetningen – før efter regionens afgørelse, hvori regionen i 3 tilfælde bad Himmelev om at orientere opholdskommunen om regionens afgørelse.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om det forholdt sig sådan, og i givet fald hvorfor opholdskommunen ikke var orienteret om magtanvendelsen ”straks”, jf. § 26, stk. 4, i den dagældende magtanvendelsesbekendtgørelse.

Regionen har oplyst, at kommunerne bliver underrettet straks ved en ikke tilladt magtanvendelse, og ved tilladte magtanvendelser, ”når den almindelige anvendt – se pkt. 5.5.”. Jeg går ud fra, at der hermed menes inden for fristen i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Regionen har desuden oplyst, at regionen på baggrund af rapportens beskrivelse af manglende tydelighed bl.a. om, hvorvidt opholdskommunen er orienteret, vil indskærpe dette og bl.a. anføre en dato for fremsendelsen til opholdskommunen i de reviderede skemaer; at der vil blive indføjet en rubrik til angivelse af dato for fremsendelse til opholdskommunen, fremgår også af regionens svar under pkt. 5.5.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 5.7. Region Sjællands tilsyn med Himmelevs anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen

I serviceloven og den dengang nye magtanvendelsesbekendtgørelse er der indsat regler om undersøgelse af opholdsrum og personer også på ikke sikrede institutioner. Regionens repræsentant oplyste under inspektionen, at der, som følge af at reglerne var helt nye i forhold til ikke sikrede institutioner, endnu ikke var fastsat retningslinjer herom.

Ombudsmanden gik således ud fra, at det var/er hensigten at fastsætte sådanne retningslinjer. Han bad regionen om at oplyse, om det var korrekt forstået. I bekræftende fald bad ombudsmanden om kopi af retningslinjerne, når de var udarbejdet.

Regionen har oplyst, at regionen er ved at udarbejde reviderede skemaer – hvilket også indebærer et nyt skema om undersøgelser af opholdsrum og personer og retningslinjer herom.

Jeg har noteret mig det oplyste. Som nævnt vil jeg gerne bede om kopi af de nævnte retningslinjer, når de foreligger. Jeg vil også sætte pris på at modtage en kopi af de reviderede skemaer.

Regionen har i øvrigt oplyst, at regionen fremover vil orientere opholdskommunen direkte om resultatet af regionens gennemgang af indberetningsskemaet.

Også dette har jeg noteret mig.

Ad 6. Personaleforhold

I rapporten om regionens tilsyn med Himmelev i januar 2011 var det nævnt, at ledelsen på Himmelev gerne ser, at der på konsulentbasis ansættes en sangpædagog og en talepædagog.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om regionen havde overvejet eller ville overveje disse ønsker.

Regionen har oplyst, at regionen ingen aktuelle overvejelser har om at ansætte en sangpædagog eller en talepædagog.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad om oplysning om, hvorvidt vikarerne er uddannede, hvem der bestemmer, hvilke personer der indgår i korpset, og hvem der har ansvaret for at indkalde vikarer.

Regionen har oplyst, at vikarer først ansættes efter en ansættelsessamtale, hvor de faglige kompetencer vurderes. Ikke alle vikarer er uddannede pædagoger, men har oftest enten en uddannelse eller en lang erfaring inden for det sociale område, og ofte et stort kendskab til børn og unge med autisme.

Regionen har videre oplyst, at det er Himmelevs personaleleder, der ansætter vikarer i samarbejde med den enkelte enhed. Skolelederen ansætter vikarer til skolen.

Jeg har noteret mig det oplyste. Selv om ombudsmandens spørgsmål om, hvem der har ansvaret for at indkalde vikarer, ikke er besvaret, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, hvad tilsynets anbefaling i rapporten fra tilsynet med Himmelev i 2011 om at evaluere den strukturændring, der fandt sted i forbindelse med flytningen af hele Himmelev, havde givet anledning til.

Regionen har oplyst, at strukturændringen er evalueret i mindre grupper. Der er gennemført en tilfredshedsundersøgelse, og der er arbejdet med arbejdsglæde, trivsel og kvalitet – alt en del af den nye struktur.

Om evaluering af strukturændringen har regionen i øvrigt oplyst, at det er regionens opfattelse, at ledelsen har været opmærksom på dette og sikret en god og velfungerende arbejdsplads.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 7.2. Region Sjællands tilsyn

Ombudsmanden bad regionen om at oplyse, om de seneste uanmeldte tilsyn havde givet anledning til bemærkninger. Det kunne eventuelt ske ved blot at vedlægge de udfyldte skemaer fra disse tilsyn.

Regionen har oplyst, at der er vedlagt kopi af de seneste rapporter for uanmeldte tilsyn, der er foretaget den 4. november 2010, den 9. maj 2011 (screeningsbesøg) og den 31. august 2011.

Regionen har samtidig oplyst, at ingen af disse besøg har givet anledning til bemærkninger.

De nævnte rapporter var ikke vedlagt, men jeg har noteret mig det oplyste om, at ingen af disse besøg har givet anledning til bemærkninger.

Ad 7.3. Det personelle tilsyn

På inspektionstidspunktet fremgik det af servicelovens § 148, stk. 3, at anbringelseskommunen mindst én gang om året skulle tale med barnet eller den unge under et tilsynsbesøg på anbringelsesstedet. Denne bestemmelse blev ophævet pr. 1. januar 2011 og erstattet af en ny bestemmelse om det personrettede tilsyn i § 70, stk. 2. Efter denne bestemmelse skal tilsynet nu omfatte mindst to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet eller den unge.

Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, hvilke erfaringer Himmelev indtil nu havde med de ændringer, der var foretaget pr. 1. januar 2011.

Regionen har oplyst, at Himmelev ikke har mærket stor forskel efter indførelse af barnets reform pr. 1. januar 2011.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad Himmelev om at oplyse, om de kommuner, der helst ikke afholder samtaler med børnene, men kommer i forbindelse med handleplansmøder en gang om året, heller ikke har en samtale med barnet i forbindelse med dette møde.

Regionen har oplyst, at børnene bliver inviteret med til handleplansmødet, hvis de har evner til at forstå, hvad det handler om, og lyst til at deltage.

Barnet /den unge bliver også inviteret til en samtale før handleplansmødet, så selve mødets ramme (varighed, indhold mv.) bliver gjort klart. Barnet deltager efter evne og behov 10 min, ½ time eller nogle gange under hele mødet.

Kan barnet ikke deltage, forsøger medarbejderne at skabe forståelse for barnet gennem små snakke i hverdagen om, hvad barnet skal. Inddragelse af børnenes ønsker er en naturlighed og en del af værdigrundlaget og den etiske tilgang.

Udtalelsen indeholder ikke et udtrykkeligt svar på ombudsmandens spørgsmål om, hvorvidt de kommuner, der helst ikke afholder samtaler med børnene, men kommer i forbindelse med handleplansmøder en gang om året, heller ikke har en samtale med barnet i forbindelse med dette møde.

Jeg har noteret mig det oplyste om Himmelevs inddragelse af børnene i forbindelse med handleplansmøder, både før og under møderne, hvis de forstår, hvad det drejer sig om, og har lyst til at deltage.

Selv om ombudsmandens spørgsmål om, hvorvidt de kommuner, der helst ikke afholder samtaler med børnene, men kommer i forbindelse med handleplansmøder en gang om året, heller ikke har en samtale med barnet i forbindelse med dette møde, ikke er (udtrykkeligt) besvaret, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Opfølgning

Som nævnt i punkt 5.7, vil jeg gerne bede om kopi af de retningslinjer, der er omtalt under dette punkt, og jeg vil også sætte pris på at modtage en kopi af de reviderede skemaer. Jeg betragter i øvrigt sagen om inspektionen af Himmelev den 28. september 2010 som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Himmelev, Region Sjælland, Institut for Menneskerettigheder, Det Centrale Handicapråd og til børnene på Himmelev og deres forældre.

København, den 07-03-2013

Jørgen Steen Sørensen